

Sundhed i samfundsmæssigt og kulturelt perspektiv (15 ECTS)

Master i Sundhedspædagogik

Fagansvarlige og e-mail-adresser:

Jeanette Magne Jensen, lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet,
jema@dpu.dk

Jonas Greve Lysgaard, forskningsassistent/ekstern lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, jogr@dpu.dk

Undervisere og e-mail-adresse(r):

- Bjørn Holstein, professor, Statens Institut for Folkesundhed, Københavns Universitet, bho@si-folkesundhed.dk
- Bente Jensen, lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, bj@dpu.dk
- Flemming Konradsen, professor, Institut for International Sundhed, Immunologi og Mikrobiologi, Københavns Universitet, flko@sund.ku.dk
- Anders Kruse Ljungdalh, ph.d.-studerende, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, ankl@dpu.dk
- Jonas Greve Lysgaard, forskningsassistent/ekstern lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, jogr@dpu.dk
- Jeanette Magne Jensen, lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, jema@dpu.dk
- Helle Merete Nordentoft, lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, hnj@dpu.dk
- Kamilla Pernille Johansen Nørtoft, ph.d. studerende, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, kpjn@dpu.dk
- Signild Vallgård, professor, Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet, siva@sund.ku.dk
- Karen Wistoft, lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, kawi@dpu.dk

Mål:

Efter gennemført modul kan den studerende på et videnskabeligt grundlag, forstået som kritisk, systematisk, teoretisk og empirisk funderet grundlag:

- Diskutere forskellige samfundsmæssige og kulturelle perspektiver på sundhed og sundhedsforhold

Undervisningsplan

- Analysere sundhed og forandringer i sundhed ud fra sociologiske, økonomiske, historiske og kulturelle perspektiver
- Analysere barrierer og muligheder for udvikling/intervention i sundhedsfremme i relation til professionsområder og organisationer
- Vurdere udvalgte forskningsmetodiske tilgange til beskrivelse, forståelse og forklaring af problemstillinger indenfor sundhedsområdet

Indhold:

- Sundhed og sygelighed: Regionalt, nationalt og internationalt
- Samfundsmæssigt perspektiv på sundhed og sygdom, herunder begreber om social reproduktion, social ulighed, social arv, social kapital, styring samt in - og eksklusion
- Institutionssociologisk perspektiv på professionsområder, organisationer og settings, hvor der arbejdes med behandling, forebyggelse og sundhedsfremme
- Sociologisk og kulturteoretisk perspektiv på relationer mellem klient, bruger, patient og professionelt
- Historisk, sociologisk og kulturteoretisk perspektiv på konstruktion af sundhed og sygdom, diagnoser og normalitet
- Videnskabsteoretiske og forskningsmetodiske tilgange til belysning af problemstillinger, der handler om sundhed

Tilrettelæggelsesform:

De gennemgående arbejdsformer på modulet er seminarer, øvelser, gruppearbejde og selvstudier. Fokus for samtlige arbejdsformer er kritiske analyser og diskussioner af forskellige perspektiver samt videnskabsteoretiske og metodiske problemstillinger i relation til sundhed, sundhedsforhold, sundhedsfremme og forebyggelse.

Modul 2 er præget af mangfoldige perspektiver og problemstillinger, der gennem plenumdiskussioner sættes ind i en sundhedspædagogisk sammenhæng. Deltagerne forventes derfor løbende at deltage aktivt i diskussioner og gruppearbejde omkring en række gennemgående spørgsmål i relation til de mangeartede faglige oplæg og forelæsninger. Hensigten er, at spørgsmålene skal fungere som en art samlingspunkt for alle seminarer. Det løbende arbejde med spørgsmålene vil danne rum for øvelsen i kritisk og systematisk diskussion og for analyse og vurdering af de forskellige perspektiver og problemstillinger, der rejses på modulet som helhed. Det drejer sig om det videnskabsteoretiske udgangspunkt, den forskningsmetodiske tilgang og betydningen for erkendelse og videnproduktion.

Efter at have bestået modulet er de studerende i stand til at forstå, analysere og kritisk diskutere forskellige sociologiske positioner generelt og på baggrund af dette bliver i stand til at producere ny viden specifikt på sundhedsområdet.

Undervisningsplan

Eksamen:

Skriftlig opgave efterfulgt af mundtlig eksamination:

- Indleveret skriftlig opgave på maksimalt 15 normalsider inklusiv noter og litteraturliste efterfulgt af mundtlig eksamination af 30 minutters varighed (inklusive votering). Her behandles en problemstilling, som den studerende har formuleret, og som er godkendt af eksaminator.
- Udarbejdes den skriftlige opgave af en gruppe (jf. modulbeskrivelse) øges sideantallet (to studerende: 20 normalsider; tre studerende: 25 normalsider). Bedømmelse sker på grundlag af en samlet vurdering af opgaven og den studerendes mundtlige præstation ved eksaminationen.

Litteratur:

- Grundbog: Andersen, P. T & Timm, H. (red.) (2010): Sundhedssociologi: En grundbog. Reitzels Forlag.
- Kompendium med udvalgte tekster.

Undervisningsplan

Skematisk undervisningsplan

<p>1. seminar 7. og 8. februar Lokale: A 412</p>	<p>Introduktion til modulet, sociologi og settingsbegrebet i sundhedsfremme</p>
<p>7. februar kl. 11.00-16.00</p>	<p>11-12.30 Introduktion til modulet: mål, indhold, organisering, eksamensformer. (Jeanette Magne Jensen/Jonas Greve Lysgaard)</p> <p>12.30-13.30 Frokost</p> <p>13.30-14.30 Hvad er sociologi og sociologiens hovedopgave i relation til sundhedsfremme og sundhedspædagogik? (Jeanette Magne Jensen)</p> <p>14.30-16.00 Sociologiske teorier i historisk perspektiv (Jonas Greve Lysgaard/Anders Kruse Ljungdahl)</p>
<p>8. februar, kl. 10.00-16.00</p>	<p>9.30-10.00 Fælles morgenkaffe /festsalen</p> <p>10.00-12.30 Pædagogik og læring i idéhistorisk og demokratisk perspektiv (Ove Korsgaard)</p> <p>12.30-13.30 Fælles frokost</p> <p>13.30-15.00 Settingsbegrebet i sundhedsfremme og betydningen for sundhedspædagogik (Jeanette Magne Jensen)</p> <p>15.00 -16.00: Introduktion til interviewopgave (Jeanette Magne Jensen)</p>
<p>2. seminar: 26. og 27. februar., Lokale: A412</p>	<p>Livsstilsstudier, sundhed – lokalt, regionalt og nationalt, metodeseminar</p>
<p>26. februar, kl. 11.00 – 17.00</p>	<p>Kl. 11.00-13.30: Stedets betydning for menneskers sundhed – lokalt, regional og nationalt. Udgangspunkt i social ulighed, social kapital og unges sundhed. (Bjørn Holstein)</p> <p>13.30 – 14.30: Frokost</p> <p>14.30-16.30 Livsstilsstudier, sygdomme og magtanalyser (Signild Valgaard)</p> <p>16.30-17.00: Klassens tid. Opsamling og diskussion.</p>

Undervisningsplan

27. februar, kl. 10-16	<p>10.00-12.00 Videnskabsteoretiske positioner (Anders Kruuse Ljungdahl)</p> <p>12.00-13.00 Frokost</p> <p>13.00-15.00: Kvalitative metoder. Tilgange, metoder, analyse og formidling (Jeanette Magne Jensen)</p> <p>15.00-16.00 Klassens tid. Opsamling og diskussion. (Jonas Greve Lysgaard og Jeanette Magne Jensen)</p>
<p>3. seminar: 20. og 21. marts Lokale: A412</p>	<p>Sociale kernebegreber og professionsidentitet i relation til samfund og kultur</p>
20. marts, kl. 11.00-17.00	<p>11.00 – 13.30 Posterpræsentationer: Studiegrupperne præsenterer deres postere – det fremanalyserede sundhedsbegreb (Jonas Greve Lysgaard & Jeanette Magne Jensen)</p> <p>13.30-14.30 Frokost</p> <p>14.30 – 17.00 Sociale nøglebegreber i forbindelse med sundhedspædagogik og sundhedsfremme (Jeanette Magne Jensen)</p>
21. marts kl. 10.00 – 16.00	<p>10.00 – 13.00 Professionsidentitet (Karen Wistoft)</p> <p>13.00 – 14.00 Frokost</p> <p>14.00 – 16.00 Kulturanalysen: Hvad er kulturstudiernes hovedopgave? Formål, tilgange og betydningen for sundhedspædagogisk tilrettelæggelse og praksis (Kamilla Nørtoft)</p>
<p>4. seminar: 18. og 19. april Lokale: A412</p>	<p>Sundhed og sygdom i internationalt perspektiv, og videndeling</p>
18. april kl. 11.00 – 17.00	<p>11.00-13.00: Studier i sundhed og sygdom i internationalt perspektiv: sociale og økonomiske forhold relateret til sygelighed og forebyggelse i lavindkomstlande. (Flemming Konradsen)</p> <p>13.00-14.00 Frokost</p> <p>14.00-16.30 : Sundhedsarbejde i Gambia - et kvalitativt studie af samfundsforhold og sundhedssystemer (Kamilla Nørtoft)</p>

Undervisningsplan

	16.30 – 17.00 Midtvejsevaluering
19. april kl. 10.00-16.00	<p>9.30 – 10.00: Fælles morgenkaffe</p> <p>10.00 – 12.30 Fællesundervisning i festsalen: Facilitering af videndeling (Ib Ravn)</p> <p>12.30 – 13.30 Frokost</p> <p>13.30 – 16.00: Hvordan får jeg min viden ud i praksis? Fælles undervisningsseance med Master i Vejledning (Jeanette Magne Jensen /Helle Nordoft/Jonas Lysgaard)</p>
<p>5. seminar: 6. maj og 7. maj Lokale: A104</p>	<p>Sociologisk teori – betydningen for forskning i sundhed og sygdom, evaluering af modulet</p>
6. maj kl. 11.00 – 17.00	<p>11.00-13.00 Historiske perspektiver på konstruktionen af sundhed og sygdom, diagnoser og normalitet – Michel Foucault's begreber (Anders Kruse Ljungdalh)</p> <p>13.00-14.00 Frokost</p> <p>14.00 – 16.30 Bourdieu begreber og social kapital – forskning i social arv, udsatte børn og social ulighed i sundhed (Bente Jensen)</p> <p>16.00-17.00 Klassens time. Opsamling på dagens oplæg og relationen til modulets gennemgående spørgsmål. (Jeanette Magne Jensen/Jonas Greve Lysgaard)</p>
7. maj kl. 10.00 – 16.00	<p>10.00-12.30: Sociologiske teorier i et postmodernistisk perspektiv relateret til sundhedspædagogik og sundhedsfremme. Fra Michel Foucault og Ulrick Beck til Slavoj Žižek . (Jonas Greve Lysgaard)</p> <p>12.30-13.30 Frokost</p> <p>13.30-15.00: Centrale begreber i Alfred Schütz hverdagslivsteori. (Jeanette Magne Jensen)</p> <p>15.00-16.00 Afslutning og opsamling på modulet. Evaluering af modulet. (Jeanette Magne Jensen /Jonas Greve Lysgaard)</p>

Undervisningsplan

Session 1/Seminar 1

Dato og klokkeslæt: 7. februar kl. 11.00-17 og 8. februar kl. 10.00-16.00

Titel: INTRODUKTION TIL MODULET

Underviser(e): Jeanette Magne Jensen, Jonas Greve Lysgaard, Anders Kruse Ljungdahl, Ove Korsgaard

Sted: A412

Mål – efter dette seminar:

- Har de studerende fået et overblik over modulet som en helhed og er blevet bekendt med dets mål, indhold, arbejdsform og krav
- Har de studerende fået indsigt i, hvad det er for typer af spørgsmål, som sociologien er optaget af og relevansen af et sociologisk perspektiv i relation til sundhed og sygdom, forebyggelse og sundhedsfremme
- Har de studerende fået et overblik over, hvordan sociologiske teorier udvikles i tæt sammenhæng med den historiske samfundsudvikling
- Kan de studerende reflektere settingsperspektivet i sundhedsfremme som et teoretisk skifte fra at se sundhed som bundet til individuel risikoadfærd til at anskue settings som komplekse fænomener med afgørende betydning for medlemmernes sundhed

Indhold:

- Introduktion til modulets mål, indhold, arbejdsformer og eksamen
- Sociologi og sociologiens hovedopgave relateret til sundhedspædagogik og sundhedsfremme
- Sociologisk teori i historisk perspektiv
- Settingsbegrebet i sundhedsfremme – betydningen for sundhedspædagogik

Litteratur:

Jensen, J.M. (2012) Sundhedsfremmende settings. I: Simovska, V. & Jensen, J.M. (red): Sundhedspædagogik i sundhedsfremme. Gads Forlag, pp. 51 – 68

Forberedelse til undervisningen:

- Læs litteraturen som er anbefalet ovenfor.
- Overvej hvilke forventninger, du har til modulet, og på hvilken måde du forventer, at modulet kan bidrage til din praksiserfaring

Fællesforelæsning: Pædagogik og læring i idéhistorisk og demokratisk perspektiv v/Ove Korsgaard

Målet med foredraget er:

Undervisningsplan

1. at indkredser de idéhistoriske forudsætninger for forskellige pædagogiske retninger såsom evangelisk pædagogik, filantropisk pædagogik, nyhumanistisk pædagogik, folkelig-national pædagogik, naturalistisk pædagogik og reformpædagogik
2. At belyse hvilke skoleformer og uddannelsesinstitutioner, der i særlig grad er knyttet til de forskellige pædagogiske retninger,
3. At diskutere de principielle problemstillinger, der er forbundet med det pædagogiske mål: at opdrage til samfundssind, medborgerskab og demokrati.

Litteratur:

Korsgaard, Ove, Løvlie, Lars: "Indledning". I Rune Slagstad, Ove Korsgaard, Lars Løvlie (red.): *Dannelsens forvandlinger*, Pax Forlag, Oslo, 2003:9-31

Korsgaard, Ove: "Samfundets trosbekendelse". I tidsskriftet *Politik*, nr. 1, 2010: 44-52

Session 2/Seminar 2

Dato og klokkeslæt: 26. februar kl. 11-17 & 27. februar kl. 10.00-16.00

Titel: LIVSSTILSSTUDIER, SUNDHED - LOKALT; REGIONALT OG NATIONALT / METODESEMINAR

Underviser(e): Jeanette Magne Jensen, Bjørn Holstein, Jonas Greve Lysgaard, Signild Valgaard, Anders Kruse Ljungdahl

Sted: A412

Mål – efter dette seminar:

- Har den studerende fået forståelse for, hvordan steder og fællesskaber set som sociale sundhedsdeterminanter har betydning for sundhed
- Er den studerende i stand til at forstå, reflektere over samt kritisk diskutere forskellige perspektiver for sundhed, forandring i sundhed samt for sundhedsfremme som opstår, når der sættes fokus på forholdet mellem menneske og steders/fællesskabers komposition og kvalitet
- Er den studerende i stand til kritisk at analysere og genkende forskellige magtdiskurser med udgangspunkt i livsstilsstudier
- Har den studerende fået indblik i, hvordan forskellige videnskabsteoretiske udgangspunkter har betydning for forskning i sundhed, sygdom, forebyggelse og sundhedsfremme
- Er den studerende i stand til at reflektere over relationer mellem teori og empiri, deduktion og induktion samt forstå, hvordan forskningsfeltet konstrueres som objekt via refleksioner over relationer mellem teori, empiri, forsker/objekt, metode, guides og praktiske forhold

Indhold:

- Lokale, regionale og nationale perspektiver på "stedet" og betydningen heraf for menneskers sundhed
- Livsstilsstudier, sygdomme og magtanalyser
- Videnskabsteori
- Metodologi

Undervisningsplan

Litteratur knyttet til undervisningen:

Cattell, V. (2001): Poor people, poor places, and poor health: the mediating role of social networks and social capital. *Social Science & Medicine* 52, pp. 1501 – 1516

Kvale, S. (2002) *InterView*. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview. Hans Reitzels Forlag, kap. 5: Tematisering og design af inter-viewundersøgelse (s. 91-114), kap. 7: Interviewsituationen (129-147), kap. 13. Den sociale konstruktion af validitet (225-246)

Macintyre, S. et. Al. (2002): Place effects on health: how can we conceptualise, operationalise and measure them? *Social Science & Medicine* 55, pp. 125 – 139

Vallgård, Signild. (2011) Why the concept "lifestyle diseases" should be avoided. I: *Scandinavian Journal of Public Health*, 39: 773-775.

Forberedelse til undervisningen:

- Læs den litteratur som er anbefalet ovenfor.
- Overvej hvordan sundhed kan defineres forskelligt fra sted til sted, institution til institution, og hvad dette betyder for den sundhedspædagogiske praksis.
- Overvej hvem der bestemmer, hvad der er sundt og usundt i forbindelse med din praksis. Ledelse, personalet eller en hel tredje part?

Session 3/Seminar 3

Dato og klokkeslæt: 20. marts kl. 11.00-17.00 & 21. marts kl. 10.00-16.00

Titel: SOCIALE KERNEBEGREBER OG KULTURANALYSEN

Underviser(e): Jeanette Magne Jensen, Jonas Greve Lysgaard, Karen Wistoft, Kamilla Nørtoft.

Sted: A412

Mål – efter dette seminar:

- Har den studerende fået et overblik over nøglebegreber inden for den sundhedsforskning, der orienterer sig mod sociale forhold af betydning for sundhed og sygdom
- Er den studerende i stand til at reflektere over, hvordan begreber som social arv, social ulighed og sociale sundhedsdeterminanter har betydning for den måde, hvorpå vi samfundsmæssigt forstår og angriber problemstillinger relateret til sundhed og trivsel.
- Har den studerende erhvervet indblik i fremanalysen af sundhedsbegreber hos udvalgte målgrupper.

Undervisningsplan

- Har de studerende fået indsigt i, hvad det er for typer af spørgsmål og perspektiver, som kulturstudiet er optaget af og relevansen af et kulturelt perspektiv i relation til sundhedsfremme, forebyggelse og sundhedspædagogik

Indhold:

- Sociale nøglebegreber (social ulighed i sundhed, social arv) og betydningen for sundhedspædagogik
- Kulturstudier og "det kulturelle blik" i relation til sundhedsfremme og sundhedspædagogik
- Sundhedsbegrebets sammenhæng med det erkendende subjekt
- Sundhedsdiskurser og betydningsbærende elementer for fremanalyse af sundhedsbegreber

Litteratur knyttet til undervisningen:

Hastrup, K., C. Rubow og T. Tjørnhøj Thomsen (red.) (2011) *Kulturanalyse*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. (Indledning s. 9-18, grundlag, s. 19-58) **(Kan findes på Blackboard)**

Hastrup, K. (2004): *Det fleksible fællesskab*. Aarhus Universitets Forlag. (Kap. 2: Kultur som orden & Kap. 3: Kultur som problem).

Jensen, J.M. (2009): Sundhedspædagogik og hverdagsliv. I: Simovska, V., Carlsson, M. og Jensen, B.B. (red.): *Sundhedspædagogik og sundhedsfremme. Teori, forskning og praksis*. Aarhus Universitetsforlag

Wistoft, K. (2009) Sundhed og risiko. I: *Sundhedspædagogik, viden og værdier*. (s. 70-88) København: Hans Reitzels Forlag

Forberedelse til undervisningen:

- Læs litteraturen, som er anbefalet ovenfor.
- Overvej hvad kulturbegrebet betyder forhold til at forstå 'sundhed'.
- Overvej hvordan forholdet mellem individ og samfund spiller ind i forhold til din egen sundhedspædagogiske praksis.

Undervisningsplan

Session 4/Seminar 4

Dato og klokkeslæt: 18. april kl. 11-17 & 19. april kl. 10-16.00

Titel: SUNDHED OG SYGDOM I INTERNATIONALT PERSPEKTIV/VIDENDELING

Underviser(e): Flemming Konradsen, Kamilla Nørtoft, Ib Ravn, Jeanette Magne Jensen, Helle Merete Nordentoft

Sted: A412

Mål – efter dette seminar er/har de studerende:

- Erhvervet sig viden om, hvordan sundheds- og sygdomsbilleder i internationalt perspektiv relateres til sociale og økonomiske forhold.
- Har den studerende på baggrund af konkret case erhvervet sig viden om, hvordan kulturelle forståelser af sundhed og sygdom er væsentlige perspektiver at forholde sig til, når man tilrettelægger forebyggelse og sundhedsfremme.
- Har de studerende på MSU og MiV på tværs reflekteret over semestrets faglige inputs og relevans i forhold til egen praksis i et læringsteoretisk perspektiv.
- Har de studerende på tværs af MSU/MiV fået redskaber og skærpet opmærksomhed om, hvordan de kan integrere ny viden fra masteruddannelsen i deres respektive praksisfelt

Indhold:

- Studier i sundhed og sygdom i internationale perspektiver.
- Sundhedsbegreber i kulturelt perspektiv.
- Videndeling på baggrund af erfaringer indhøstet af dimitterede masterstuderende fra MSU og MiV

Litteratur knyttet til undervisningen:

Bygbjerg & Meyrowitsch (2007): Global transition in health. Danish Medical Bulletin, vol. 54 no. 1 / FEBRUARY 2007

Bygbjerg & Meyrowitsch (2007): Global burden of disease – a race against time. Danish Medical Bulletin, vol. 54 no. 1 / FEBRUARY 2007

Nørtoft, K. (2008): The social world: Navigation and reputation in The Gambia. I: Nørtoft, K.: Resources, Reputation and Reciprocity - Nurses and Networks in the Gambia. Specialerække 501, University of Copenhagen, chap. 3, pp. 33 – 54

Nørtoft, K. (2008): The health centre: it's whom you know and the practice of helping. I: Nørtoft, K.: Resources, Reputation and Reciprocity - Nurses and Networks in the Gambia. Specialerække 501, University of Copenhagen, chap. 3, pp. 55- 77

Forberedelse til undervisningen:

- Læs den litteratur, som er anbefalet ovenfor.
- Overvej hvordan nationale forskelle påvirker, hvad der opfattes som sundt og usundt.

Undervisningsplan

- Overvej hvordan din egen praksis påvirkes af den internationale udvikling inden for sundhed, sygdom, forebyggelse og sundhedsfremme.

Facilitering af videndeling v/Ib Ravn

Litteraturen om videndeling bugner med forskning i, hvor vanskeligt det er for medarbejdere at dele viden med hinanden. Det gælder paradoksalt nok også for undervisere ansat på uddannelsesinstitutioner og andre pædagogisk uddannede, der jo netop har viden og dennes håndtering som deres speciale.

Vi skal se på to årsager til disse vanskeligheder og et konstruktivt alternativ til hver: Dels en erkendelsesteoretisk, hvor vi skal erstatte den klassiske forestilling om viden som en passiv afspejling af virkeligheden med en pragmatisk forståelse af viden som kvalificerende menneskers handling. Og dels en kommunikationspraktisk, hvor vi skal identificere en klassisk misforståelse, nemlig "Når jeg fortæller, hvad jeg ved, så ved du det også", og erstatte den med involverende processer til facilitering af videndeling på arbejdspladser, i undervisningen og i studiegrupper.

Da en forelæsning i en vis forstand også er en videndelingssession, vil vi tage vores egen medicin og anvende et par enkle faciliterede videndelingsprocesser undervejs.

Litteratur

Ravn, I. (2003): Brug møder til videndeling. *Knowledge Management*. Børsens Ledelseshåndbøger, Børsens Forlag, kap. 9.1, s.1-14. Findes på www.tinyurl.com/vid-del

Orientér dig i de 12 mindre papers, notater og præsentationer på same webadresse, som også hedder: fac-vid.squarespace.com/videndeling/

Forberedelse til fællesundervisningen:

- Læs den litteratur, som er anbefalet ovenfor.

Undervisningsplan

Session 5/Seminar 5

Dato og klokkeslæt: 6. maj kl. 11-17 & 7. maj kl. 10.00-16.00

Titel: SOCIOLOGISK TEORI OG BETYDNINGEN FOR FORSKNING I SUNDHED OG SYGDOM/EVALUERING AF MODULET

Underviser(e): Anders Kruse Ljungdahl, Jeanette Magne Jensen, Bente Jensen, Jonas Greve Lysgaard

Sted: A104

Mål – efter dette seminar har de studerende:

- Dannet sig et overblik over Bourdieus og Foucaults centrale teoretiske begreber
- Udviklet kendskab til hvordan de teoretiske begreber kan inddrages i analyser af empiri indenfor områder som sundhed, profession, teknologier og ikke mindst relationer mellem disse
- Er den studerende i stand til kritisk at genkende og analysere forskellige magtpositioner mellem den sundhedsprofessionelle og klient/bruger/patient
- Har den studerende erhvervet sig viden om, hvordan et magtperspektiv og perspektiver om social kapital kan appliceres og udfoldes i sundhedspædagogisk forskning
- Har den studerende fået overblik over centrale begreber i et hverdagslivsteoretisk univers.
- Har den studerende fået forståelse for betydningen af det postmodernes fremvækst og koblingen mellem samfund, kultur, teori og videnskab.

Indhold:

- Sociologiske kernebegreber 1: Normalitet, rationalitet og governmentality - Michel Foucaults begreber og teorier
- Sociologiske kernebegreber 2: Habitus, felt og praksislogik - Pierre Bourdieus begrebssætninger og teorikompleks
- Kernebegreber i hverdagslivsanalysen: Common sense, Perspektivernes reciprocitet/gensidighed, Verden inden for rækkevidde, Relevansbegrebet
- Social kapital i et perspektiv om sundhedspædagogik og sundhedsfremme
- Afslutning og opsamling på modulet, evaluering af modulet.

Litteratur knyttet til undervisningen:

Appignanesi, Richard & Garrat, Chris (2007) *Introducing Post-modernism*. Cambridge: Icon Books
Larsen, K. (2010)

Bjerre, Henrik Jøker og Carsten Bagge Laustsen (2006) *Slavoj Žižek*. Roskilde Universitetsforlag. (Kapitel 1+2 (29 sider))

Coleman, J. S. (1988) Social Capital in the Creation of Human Capital In: Ostrom, E., Ahn, T.K. (eds.) (2003) *Foundations of Social Capital*, pp. 159 – 184

Undervisningsplan

Foucault, Michel (1984/2004). Uddrag af kapitel 2 "Diætetik" fra *Brugen af nydelserne. Seksualitetens historie 2*. Frederiksberg: DET lille FORLAG, s. 97-106. **(kan findes på Blackboard)**

Hermann, Stefan (2000): 'Michel Foucault – pædagogik som magtteknologi'. In Peter Møller Petersen & Søren Gytz Olesen (eds.), *Pædagogik i sociologisk perspektiv*. Viborg, Forlaget PUC, 80-109.

Pierre Bourdieu. I: Andersen, P.N. & Timm, H. (red.), *Sundhedssociologi*. (Pp. 51-78). København: Hans Reitzels Forlag.

Zahavi, D. & Overgaard, S. (2005): *Fænomenologisk Sociologi – hverdagslivets subjekt*. I: Jacobsen, M. H. & Kristiansen, S. (red): *Hverdagslivet. Sociologier om det upåagtede*. Hans Reitzels Forlag. Pp. 165 – 193

Forberedelse til undervisningen:

- Læs den anbefalede litteratur ovenfor.
- Orienter dig om sociologiske vinkler på din egen praksis.
- Overvej fordele og ulemper ved at anlægge et sociologisk blik på sundhedsfremme og sundhedspædagogiske problemstillinger.
- Se denne 10 min lange animerede forelæsning:
<https://www.youtube.com/watch?v=hpAMbpQ8J7g>

Eksamensopgaven

Danmarks Pædagogiske Universitet og Danmarks Pædagogiske Bibliotek (2002): *Referencestandarder*. <http://www.dpb.dpu.dk/service/studieservice/udarbejdelseaf litteraturhenvisninger/>

Danmarks Pædagogiske Bibliotek (DPB): Vejledninger og ressourcer.

<http://www.dpb.dpu.dk/databaserogerressourcer/>

<http://www.dpb.dpu.dk/service/studieservice/>

Danmarks Pædagogiske Bibliotek (DPB): Elearning.

<http://www.dpb.dpu.dk/service/studieservice/elearningsupport/>